

A biztosítási jogviszonyhoz kötött ellátások

Ki minősül biztosítottnak?

Az, aki

- munkaviszonyban (ideértve az országgyűlési képviselőt is), közalkalmazotti, illetőleg közszolgálati jogviszonyban, ügyészségi szolgálati jogviszonyban, bírósági jogviszonyban, igazságügyi alkalmazotti szolgálati viszonyban, hivatásos nevelőszülői jogviszonyban, ösztöndíjas foglalkoztatási jogviszonyban áll, a Magyar Honvédség, a rendvédelmi szervek, a polgári nemzetbiztonsági szolgálatok, a Nemzeti Adó- és Vámhivatal hivatásos állományú tagja, a Magyar Honvédség szerződéses állományú tagja, a katonai szolgálatot teljesítő önkéntes tartalékos katona (a továbbiakban: munkaviszony), tekintet nélkül arra, hogy foglalkoztatása teljes vagy részmunkaidőben történik,
- szövetkezet tagja - ide nem értve az iskolaszövetkezet nappali rendszerű oktatás keretében tanulmányokat folytató tanuló, hallgató tagját -, ha a szövetkezet tevékenységében munkaviszony, vállalkozási vagy megbízási jogviszony keretében személyesen közreműködik,
- a tanulószerveződés alapján szakképző iskolai tanulmányokat folytató tanuló,
- álláskeresési támogatásban részesülő személy,
- kiegészítő tevékenységet folytatónak nem minősülő egyéni vállalkozó,
- kiegészítő tevékenységet folytatónak nem minősülő társas vállalkozó,
- a díjazás ellenében munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony keretében (bedolgozói, megbízási szerződés alapján, egyéni vállalkozónak nem minősülő vállalkozási jogviszonyban) személyesen munkát végző személy – a külön törvényben meghatározott közérdekű önkéntes tevékenységet végző személy kivételével –, amennyiben az e tevékenységéből származó, tárgyhavi járulékalapot képező jövedelme eléri a minimálbér harminc százalékát, illetőleg naptári napokra annak harmincad részét,
- egyházi szolgálatot teljesítő egyházi személy, szerzetesrend tagja (a továbbiakban együtt: egyházi személy), kivéve a saját jogú nyugdíjast,
- mezőgazdasági őstermelő, ha a reá irányadó nyugdíjkorhatárig hátralévő idő és a már megszerzett szolgálati idő együttesen legalább 20 év, kivéve
 1. az őstermelői tevékenységet közös igazolvány alapján folytató kiskorú személyt és a gazdálkodó család kiskorú tagját,
 2. az egyéb jogcímen biztosítottat,
 3. a saját jogú nyugdíjast és az özvegyi nyugdíjban részesülő személyt, aki a reá irányadó öregségi nyugdíjkorhatárt betöltötte.

Mely időtartam alatt szünetel a biztosítás?

- a fizetés nélküli szabadság ideje alatt,
- az igazolatlan távollét időtartama alatt,
- a munkavégzési (szolgálatteljesítési) kötelezettség alóli mentesítés ideje alatt, kivéve, ha a munkavégzés alóli mentesítés idejére a munkaviszonyra vonatkozó szabály szerint átlagkereset jár, vagy munkabér (illetmény), átlagkereset (távolléti díj), táppénzfizetés történt,
- az előzetes letartóztatás, szabadságvesztés tartama alatt, kivéve, ha a letartóztatottat az ellene emelt vád alól jogerősen felmentették, vagy a büntetőeljárást megszüntették, továbbá, ha az elítéltet utóbb a bíróság jogerősen felmentette,
- az ügyvéd, a közjegyző, a szabadalmi ügyvivő kamarai tagságának szüneteltetése alatt,
- az egyéni vállalkozói tevékenység szünetelésének ideje alatt.

Mely esetben áll fenn mégis a biztosítás?

Ha a fizetés nélküli szabadságot:

- a fizetés nélküli szabadság idejére gyermekgondozási díj, gyermekgondozási segély vagy gyermeknevelési támogatás kerül folyósításra, vagy
- a fizetés nélküli szabadságot tizenkét évesnél fiatalabb beteg gyermek ápolása címén veszik igénybe.

Melyek a biztosítottakat megillető pénzügyi ellátások?

- [táppénz](#)
- [gyermekápolási táppénz](#)
- [terhességi-gyermekágyi segély](#)
- [gyermekgondozási díj](#)

Egyidejűleg lehet folyósítani a különböző pénzbeli ellátásokat?

Az, aki ugyanazon biztosítási jogviszony alapján egyidejűleg táppénzre vagy baleseti táppénzre és terhességi-gyermekágyi segélyre, illetőleg gyermekgondozási díjra is jogosult, választása szerint csak az egyik ellátást veheti igénybe.

A gyermekgondozási segély, vagy a gyermeknevelési támogatás folyósítása mellett lehet-e folyósítani a terhességi-gyermekágyi segélyt, vagy a gyermekgondozási díjat?

Az, aki egyidejűleg gyermekgondozási segélyre, gyermeknevelési támogatásra és terhességi-gyermekágyi segélyre, vagy gyermekgondozási díjra is jogosult, választása szerint csak az egyik ellátást veheti igénybe, kivéve azt a személyt, aki gyermekgondozási támogatás (GYES, GYET) igénybevétele mellett munkát vállal és keresőképtelenségére tekintettel táppénzre vagy baleseti táppénzre jogosult.

Melyik szülő jogosult a gyermek után pénzbeli ellátást igénybe venni?

A szülők közös háztartásában élő gyermeke után egyidejűleg csak az egyik szülő jogosult táppénzre, gyermekgondozási díjra.

Ha a szülők a közös háztartásban élő gyermek(ek) után egyidejűleg jogosultak lennének gyermekgondozási díjra és táppénzre és a gyermekgondozási támogatás bármelyik formájára, úgy az ellátást választásuk szerint csak egy jogcímen és csak az egyik szülő részére lehet megállapítani.

Ha a közös háztartásban élő gyermek után az egyik szülő terhességi-gyermekágyi segélyt vagy táppénzt, vagy gyermekgondozási támogatást vesz igénybe, úgy a másik szülő gyermekápolási táppénzre szerezhet jogosultságot, feltéve, hogy az ellátások nem ugyanazon gyermek után kerülnek megállapításra.

Lehet választani az ellátások között?

A fent említett ellátások között a biztosított, illetve a szülő a jogosultság fennállása alatt választhat. A táppénz, a baleseti táppénz, a terhességi-gyermekágyi segély, a gyermekgondozási díj, a gyermekgondozási segély, valamint a gyermeknevelési támogatás folyósítása alatt választott újabb ellátásra való jogosultságot a biztosított, illetve a szülő által megjelölt időponttól kell megállapítani, feltéve, hogy a jogosultság feltételeivel már ekkortól rendelkezik.

A választott újabb ellátást a korábban megállapított ellátás folyósításának megszüntetését követő naptól folyósítják. A választott újabb ellátás visszamenőlegesen járó összegét csökkenteni kell az újabb ellátásra való jogosultság kezdő napjától a korábban megállapított ellátás folyósítása megszüntetésének napjáig kifizetett ellátás nettó összegével. Az ellátások közötti különbséget kamatmentes kifizetésére a csökkentés teljesítését követő három munkanapon belül kerül sor.

Mi alapján számítják ki az egészségbiztosítási pénzbeli ellátást?

Az egészségbiztosítási pénzellátás (terhességi-gyermekágyi segély, a gyermekgondozási díj, a táppénz) összegének megállapításánál jövedelemként azt az összeget veszik figyelembe, amely után a biztosított pénzbeli egészségbiztosítási járulék fizetésére kötelezett volt.

TÁPPÉNZ

Ki jogosult táppénzre?

Táppénzre jogosult az, aki a biztosítás fennállása alatt keresőképtelenné válik és a járuléktörvényben meghatározott mértékű pénzbeli egészségbiztosítási járulék fizetésére kötelezett.

Ki minősül keresőképtelennek?

Keresőképtelen

- aki betegsége miatt munkáját nem tudja ellátni;
- aki terhessége, illetőleg szülése miatt nem tudja munkáját ellátni, és terhességi-gyermekágyi segélyre nem jogosult;
- az anya, ha kórházi ápolás alatt álló egyévesnél fiatalabb gyermekét szoptatja;
- a szülő, aki tizenkét évesnél fiatalabb beteg gyermekét ápolja és a gyermeket a saját háztartásában neveli;
- aki fekvőbeteg-gyógyintézeti ellátásban betegségének megállapítása vagy gyógykezelése miatt részesül;
- akit közegészségügyi okból foglalkozásától eltiltanak és más beosztást nem kap, vagy akit közegészségügyi okból hatóságilag elkülönítenek, továbbá aki járványügyi, illetőleg állat-egészségügyi zárlat miatt munkahelyén megjelenni nem tud és más munkahelyen (munkakörben) átmenetileg sem foglalkoztatható.

A keresőképtelenség a vizsgálatra jelentkezés időpontjától eltérően, legfeljebb öt napra visszamenőleg is igazolható.

Meddig jár a táppénz?

Táppénz a keresőképtelenség tartamára jár, legfeljebb azonban a biztosítási jogviszony fennállásának időtartama alatt egy éven át.

A biztosított, ha részére betegszabadság jár, keresőképtelenség esetében táppénzre legkorábban a betegszabadságra való jogosultság lejártát követő naptól jogosult.

Az, aki keresőképtelenségét közvetlenül megelőző egy évnél rövidebb ideig volt folyamatosan biztosított, táppénzt csak a folyamatos biztosításának megfelelő időn át kaphat.

Mely esetben folyamatos a biztosítás?

A biztosításban töltött idő akkor folyamatos, ha abban 30 napnál hosszabb megszakítás nincs. A 30 napi megszakítás időtartamába nem számít be a táppénz, a baleseti táppénz, a terhességi-gyermekágyi segély, a gyermekgondozási díj, a gyermekgondozási segély folyósításának az ideje.

Mely esetben áll fenn megszakítás nélkül a biztosítás?

A biztosítás megszakítás nélkül akkor áll fenn, ha abban a szabadnap, a heti pihenőnap és a munkaszüneti nap kivételével egy nap megszakítás sincs.

A hét minden napjára jár táppénz?

A táppénz minden naptári napra jár, ideértve a szabadnapot, a heti pihenőnapot és a munkaszüneti napot is.

Mikor nem jár táppénz?

Nem jár táppénz

- a keresőképtelenségnek arra az időtartamára, amelyre a biztosított átlagkeresetre jogosult (betegszabadság időtartama) illetőleg, amely alatt a biztosítás szünetel, munkavégzési kötelezettség hiányában keresetvesztésig nincs, továbbá a betegszabadság lejártát követő szabadnapra és heti pihenőnapra, ha az azt követő munkanapon (munkaszüneti napon) a keresőképtelenség már nem áll fenn,
- a keresőképtelenségnek arra a tartamára, amelyre a biztosított a teljes keresetét megkapja, illetve, ha a keresetét részben kapja meg, a részben megkapott kereset után,
- a gyermekgondozási segély folyósításának az idejére, ide nem értve a segély mellett végzett munka alapján járó táppénzt,
- az előzetes letartóztatás és a szabadságvesztés tartamára,
- a saját jogú nyugdíj folyósításának időtartamára,
- a korhatár előtti ellátás, a szolgálati járandóság, a balettművészeti életjáradék és az átmeneti bányászjáradék folyósításának az idejére, ide nem értve a korhatár előtti ellátás, a szolgálati járandóság, a balettművészeti életjáradék, illetve az átmeneti bányászjáradék mellett végzett munka alapján járó táppénzt.

Mennyi a táppénz összege?

A táppénz összege folyamatos, legalább kétévi biztosítási idő esetében a figyelembe vehető jövedelem naptári napi átlagának 60 százaléka, ennél rövidebb biztosítási idő esetében vagy a fekvőbeteg-gyógyintézeti ellátás tartama alatt 50 százaléka, azzal, hogy a táppénz egy napra járó összege nem haladhatja meg a jogosultság kezdő napján érvényes minimálbér (2012-ben 93.000,- Ft) 200 százalékának harmincad részét (6.200,- Ft).

Hogyan számítják ki a táppénz összegét?

1. Főszabályként a táppénz összegét a keresőképtelenség kezdő napját közvetlenül megelőző évben elért, pénzbeli egészségbiztosítási járulék alapját képező jövedelem naptári napi átlaga alapján állapítják meg.
2. Ha a biztosított a keresőképtelenséget megelőző évben nem rendelkezett legalább 180 naptári napi jövedelemmel, a táppénz összegét a táppénzre jogosultság kezdő napját megelőző 180 naptári napi jövedelem napi átlaga alapján állapítják meg. A 180 naptári napi jövedelmet legfeljebb a táppénzre jogosultság kezdő napját közvetlenül megelőző naptári év első napjáig lehet figyelembe venni, ha a biztosítási idő folyamatos. A folyamatos biztosítási idő megszakítása esetén a táppénz alapjaként a megszakítást megelőző jövedelmet nem lehet figyelembe venni.
3. Ha a biztosított a táppénzre való jogosultság napjától a megelőző év január 1-ig (irányadó időszakban) 180 napi tényleges jövedelemmel nem rendelkezik, táppénzét - az alábbiak kivételével - a jogosultság kezdő napján érvényes minimálbér alapulvételével kell megállapítani, kivéve, ha a szerződés szerinti vagy a tényleges jövedelme a minimálbért nem éri el. Ez esetben a táppénz alapja a szerződés szerinti, ennek hiányában a tényleges jövedelem.
4. Ha a biztosítottnak a táppénzre való jogosultság napjától a megelőző év január 1-ig (irányadó időszakban) azért nem volt 180 napi tényleges jövedelme, mert táppénzben, terhességi-gyermekágyi segélyben,

gyermekgondozási díjban részesült, a táppénz naptári napi összegét a korábban folyósított ellátás alapját képező összeg figyelembevételével állapítják meg, ha az a 3. pontban kiszámított összegnél kedvezőbb.

Hogyan kell megállapítani a táppénzt abban az esetben, ha a szülő a gyermeknevelési támogatás, vagy az ápolási díj folyósítása alatt keresőtevékenységet folytat, s keresőképtelenné válik?

A gyermeknevelési támogatás vagy az ápolási díj mellett munkát végző biztosítottra a táppénzre vonatkozó rendelkezéseket azzal az eltéréssel alkalmazzák, hogy

- a táppénzfolyósítás időtartamának megállapításánál biztosítási időként csak a gyermeknevelési támogatás vagy az ápolási díj folyósításának időtartama alatt biztosítási jogviszonyban töltött napokat veszik figyelembe,
- a táppénz összegének megállapításánál a biztosítási jogviszonynak a fenti időtartam alatt elért, biztosítási jogviszonyból származó pénzbeli egészségbiztosítási járulék alapját képező jövedelmet veszik figyelembe.

A táppénz összegének kiszámításánál mi számít rendszeres jövedelemnek?

A táppénz összegének kiszámításánál rendszeres jövedelem a havi rendszerességgel járó munkabér (illetmény), pótlékok, továbbá a munkabér (illetmény) helyett kifizetett távolléti díj vagy átlagkereset, illetőleg szerződés alapján havonta járó díjazás vagy egyéb jövedelem. Annak vizsgálatánál, hogy a biztosított rendelkezik-e 180 naptári napi jövedelemmel, csak a rendszeres jövedelmet kell figyelembe venni. Az egyéni és a társas vállalkozók részére a jogcímen járó táppénz összegének megállapításánál a vállalkozóként elért, bevallott pénzbeli egészségbiztosítási járulékalapot képező jövedelmet rendszeres jövedelemnek kell tekinteni.

A GYERMEKÁPOLÁSI TÁPPÉNZ

Meddig veheti igénybe az anya (apa) a gyermekápolási táppénzt?

- egy évesnél fiatalabb gyermek ápolása esetén a gyermek egy éves koráig;
- egy és három év közötti beteg gyermek esetén évenként és gyermekenként 84 naptári napig;
- három és hat év között évenként és gyermekenként 42 (egyedülállóknak 84) naptári napon át;
- hat és tizenkét év közötti gyermek esetén évenként és gyermekenként 14 (egyedülállóknak 28) naptári napon át.

Ha az anya GYED-en van, az apa ugyanarra a gyermekre tekintettel kérheti-e a gyermekápolási táppénz megállapítását?

Ugyanarra a gyermekre tekintettel, amellyikkel az egyik szülő GYED-en van, a másik szülő nem kérheti a gyermekápolási táppénz megállapítását. Ha azonban a családban több gyermek nevelkedik, a másik gyermek betegsége esetén az apának megállapíthatják a gyermekápolási táppénzt.

Hogyan számítják ki a gyermekápolási táppénzt?

A gyermekápolási táppénz összegét is a fent ismertetett szabályok szerint állapítják meg.

A TERHESSÉGI-GYERMEKÁGYI SEGÉLY

Ki jogosult terhességi-gyermekágyi segélyre?

Terhességi-gyermekágyi segélyre jogosult: aki a szülést megelőzően két éven belül 365 napon át biztosított volt, és

- a biztosítás tartama alatt vagy a biztosítás megszűnését követő negyvenkét napon belül szül, vagy
- a biztosítás megszűnését követően negyvenkét napon túl baleseti táppénz folyósításának, az ideje alatt vagy a folyósítás megszűnését követő huszonnyolc napon belül szül.

Az előzetes 365 nap biztosítási időbe milyen időtartamot lehet beszámítani?

A terhességi-gyermekágyi segélyre jogosultsághoz szükséges előzetes 365 napi biztosítási időbe be kell számítani

- a biztosítás megszűnését követő baleseti táppénz, terhességi-gyermekágyi segély, gyermekgondozási díj folyósításának az idejét,
- közép- vagy felsőfokú oktatási intézmény nappali tagozatán egy évnél hosszabb ideje folytatott tanulmányok idejéből 180 napot,
- a rehabilitációs járadék, rehabilitációs ellátás folyósításának idejét.

Mely esetben lehet a biztosítási idő beszámítást alkalmazni?

Ha a szülő ugyan biztosítási jogviszonyban, pl. munkaviszonyban áll, de munkaviszonyában nem tudta megszerezni a szükséges 365 napot. Ebben az esetben a ténylegesen megszerzett biztosítási idejébe számítják be a fent meghatározott időtartamokat. Pl. az édesanya a főiskola elvégzése után munkaviszonyt létesített, de gyermeke születéséig csak 300 napot dolgozott. Ebben az esetben a megszerzett biztosítási idejébe beszámítják a felsőoktatási intézményben folytatott tanulmányok időtartamát, jelen esetben 65 napot.

Milyen időtartamra jár a terhességi-gyermekágyi segély?

A terhességi-gyermekágyi segély a szülési szabadságnak (168 nap) megfelelő időtartamra jár. Ha a terhességi-gyermekágyi segély iránti kérelem a szülés várható időpontját megelőző 28 napnál korábban kerül benyújtásra, akkor a kérelem elbírálására vonatkozó határidő a szülés várható időpontját megelőző 28. napon kezdődik.

Az édesanyán kívül kinek állapítható még a terhességi-gyermekágyi segély?

Terhességi gyermekágyi segély a szülési szabadságnak megfelelő időtartam még hátralévő tartamára

- annak a nőnek is jár, aki a csecsemőt örökbefogadási szándékkal nevelésbe vette, a gondozásba vétel napjától,
 - annak a gyámnak is jár, aki a csecsemőt jogerős döntés alapján gondozza, a kirendelés napjától,
 - a csecsemőt gondozó vér szerinti apának is jár, ha a szülő nő az egészségügyi szolgáltató által – az e törvény végrehajtására kiadott kormányrendeletben meghatározott adattartalmú nyomtatvány szerint – igazoltan, az egészségi állapota miatt kikerül abból a háztartásból, ahol a gyermeket gondozzák, az igazoláson feltüntetett naptól ezen egészségi állapot fennállásáig,
 - a csecsemőt gondozó vér szerinti apának is jár, ha a szülő nő meghal, az elhalálozás napjától,
 - annak a férfinak is jár, aki a csecsemőt örökbefogadási szándékkal nevelésbe vette, ha a gyermeket vele együtt örökbe fogadni szándékozó nő az egészségügyi szolgáltató által – az e törvény végrehajtására kiadott kormányrendeletben meghatározott adattartalmú nyomtatvány szerint – igazoltan, az egészségi állapota miatt kikerül abból a háztartásból, ahol a gyermeket gondozzák, az igazoláson feltüntetett naptól ezen egészségi állapot fennállásáig,
 - annak a férfinak is jár, aki a csecsemőt örökbefogadási szándékkal nevelésbe vette, ha a gyermeket örökbe fogadni szándékozó nő meghal, az elhalálozás napjától,
 - annak a férfinak is jár, aki a csecsemőt egyedül vette örökbefogadási szándékkal nevelésbe, a gondozásba vétel napjától,
- ha egyébként a törvényben meghatározott jogosultsági feltételekkel rendelkezik.

Mikor nem jár a terhességi-gyermekágyi segély?

- a szülési szabadságnak arra a tartamára, amelyre a teljes keresetét megkapja,
- ha bármilyen jogviszonyban díjazás - ide nem értve a szerzői jog védelme alatt álló alkotásért járó díjazást és a személyi jövedelemadó-mentes tiszteletdíjat - ellenében munkát végez, vagy hatósági engedélyhez kötött keresőtevékenységét személyesen folytatja.

Jogosult-e az egyéni vállalkozó a terhességi-gyermekágyi segélyre?

Az egyéni vállalkozó is biztosítottnak minősül, ezért kérheti az ellátás megállapítását, ha nyilatkozik arról, hogy az ellátás folyósítása alatt vállalkozásában nem működik közre. Ebben az esetben az ellátás folyósítása alatt nem áll fenn az egyéni vállalkozót terhelő társadalombiztosítási járulék, egészségbiztosítási és nyugdíjjárulék-fizetési kötelezettsége.

Hol kell igényelni a terhességi-gyermekágyi segélyt?

- társadalombiztosítási kifizetőhellyel rendelkező munkáltató esetén a kifizetőhelyen,
- ha az igény elbírálására a Kincstár az illetékes, akkor a kincstárnál,
- ha nincs kifizetőhely, illetve az igénylő egyéni vállalkozó, akkor a munkáltató, illetve a vállalkozás székhelye szerint illetékes megyei kormányhivatal egészségbiztosítási szakigazgatási szervénél.

Ha a munkáltató nem rendelkezik társadalombiztosítási kifizetőhellyel, az igényt abban az esetben is a munkáltatóhoz kell benyújtani, s majd ő továbbítja a székhelye szerint illetékes megyei kormányhivatal egészségbiztosítási szakigazgatási szerve részére.

Az igényt az „Igénybejelentés Táppénz, terhességi-gyermekágyi segély, gyermekgondozási díj, baleseti táppénz igényléséhez” elnevezésű nyomtatványon kell benyújtani.

Milyen iratokat kell az igénybejelentőhöz mellékelni?

- a terhesgondozásról szóló kiskönyvet,
- a terhes-állományba vételről szóló orvosi igazolást,
- a szülést igazoló kórházi igazolást,
- a gyermek eredeti születési anyakönyvi kivonatát (ha a gyermek születése napjától veszik igénybe az ellátást),
- csecsemő örökbefogadása esetén az örökbefogadásról szóló gyámhivatali határozatot, vagy a gyámhivatal igazolását arról, hogy a biztosított a csecsemőt örökbefogadási szándékkal nevelésbe vette, továbbá
- a „Jövedelemigazolás egészségbiztosítási ellátás megállapításához” elnevezésű nyomtatványt, ha az igénylőnek megszűnt a biztosítási jogviszonya.
- Igazolvány a biztosítási jogviszonyról és az egészségbiztosítási ellátásokról

Milyen mértékű a terhességi-gyermekágyi segély?

A terhességi-gyermekágyi segély alapjául szolgáló átlagkereset a pénzbeli egészségbiztosítási járulék alapját képező jövedelem naptári napi átlaga alapján számítják ki. A terhességi-gyermekágyi segély a napi átlagkereset 70%-a.

A terhességi-gyermekágyi segély alapjául szolgáló jövedelmet a táppénzszabályok szerint állapítják meg a következők szerint:

a) Főszabályként azt vizsgálják, hogy az anya a szülést megelőző évben rendelkezett-e 180 napi tényleges keresettel. Ha az anya a szülést megelőző évben rendelkezett legalább 180 napi keresettel, átlagkeresetének 70%-a lesz a terhességi-gyermekágyi segély alapja.

b) Ha az anya a szülést megelőző évben nem rendelkezett legalább 180 naptári napi jövedelemmel, azt vizsgálják, hogy az igénybejelentés napjától a szülést megelőző év január 1-ig rendelkezik-e 180 napi tényleges jövedelemmel. A 180 naptári napi jövedelmet legfeljebb az igénybejelentés napjától a szülést megelőző év január 1-ig (irányadó időszak) lehet figyelembe venni, ha a biztosítási idő folyamatos. Ebben az esetben az irányadó időszakban elért átlagkereset 70%-a lesz a terhességi-gyermekágyi segély alapja.

c) Ha az anya az igénybejelentés napjától a szülést megelőző év január 1-ig terjedő időtartam alatt nem rendelkezik legalább 180 naptári napi jövedelemmel, a terhességi-gyermekágyi segélyének összegét a minimálbér kétszerese harmincad részének figyelembevételével állapítják meg. Ha azonban a pénzbeli egészségbiztosítási járulék alapját képező jövedelme a minimálbér kétszeresét nem éri el, a tényleges jövedelmet kell figyelembe venni.

Tényleges kereset, jövedelem hiányában az ellátásra való jogosultság kezdő napján érvényes szerződés szerinti jövedelmet veszik figyelembe. Az egyéni és társas vállalkozók ellátását tényleges jövedelem hiányában a jogosultság kezdő napján érvényes minimálbér figyelembevételével kell megállapítani.

Példák a terhességi-gyermekágyi segély alapjául szolgáló átlagkereset megállapítására

A terhességi-gyermekágyi segély megállapítása az a) pontban írtak szerint:

Az anya 2005. július 1. óta folyamatos munkaviszonyban áll. Gyermeke megszületéséig, 2010. április 5. napjáig dolgozott, a terhességi gyermekágyi-segély megállapítását a gyermek születése napjától igényli.

A terhességi-gyermekágyi segély megállapítása során azt vizsgálják, hogy az anya a szülést megelőző évben, 2009-ben rendelkezik-e legalább 180 napi tényleges keresettel.

Mivel az anya a szülést megelőző évben, 2009-ben egész évben dolgozott, így rendelkezik a szükséges 180 napi tényleges keresettel, ezért a 2009. január 1-től 2009. december 31-ig elért átlagkereset 70%-a lesz a terhességi-gyermekágyi segély alapja.

A terhességi-gyermekágyi segély megállapítása a b) pontban írtak szerint:

Az édesanya 2008-ban egész évben dolgozott, majd 2009. január 1-jétől 2009. július 31-ig álláskeresői járadékban részesült, majd 2009. augusztus 1-jétől határozatlan időtartamú munkaviszonyt létesített. Gyermeke 2010. május 30-án született. A terhességi-gyermekágyi segélyt a gyermek születése napjától igényli.

Tekintettel arra, hogy az édesanya 2009-ben nem rendelkezett 180 napi tényleges keresettel, mivel augusztus 1-től helyezkedett el, esetében azt vizsgálják, hogy 2010. május 30-a és 2009. január 1-je között rendelkezett-e 180 napi tényleges keresettel. Az álláskeresői járadék összege nem képezi a pénzbeli egészségbiztosítási járulék alapját, ezért annak összegét nem lehet figyelembe venni. Az anya 2009. augusztus 1-től 2010. május 29-ig rendelkezett keresettel, ezért az ebben az időszakban elért átlagkereset lesz a terhességi-gyermekágyi segély alapja.

Ugyanezen szabály szerint járnak el, ha pl. az édesanya az első gyermeke után terhességi-gyermekágyi segélyben, gyermekgondozási díjban, majd 2009. szeptember 1-ig gyermekgondozási segélyben részesült, s a gyermek három éves korában visszament dolgozni, s dolgozott második gyermeke születéséig, 2010. május 30-ig.

Az édesanya a szülést megelőző évben (2009) nem rendelkezett 180 napi tényleges keresettel, mert gyermekgondozási segélyben részesült, ezért azt vizsgálják, hogy a gyermek születése napjától (2010. 05.30.) 2009.

január 1-ig rendelkezik-e 180 napi tényleges keresettel. Mivel az édesanya visszament dolgozni, s rendelkezett 180 napi tényleges jövedelemmel, ennek a jövedelemnek az átlaga lesz a terhességi-gyermekágyi segély alapja.

A terhességi-gyermekágyi segély megállapítása a c) pontban írtak szerint

A c) pontban meghatározottakat kell alkalmazni abban az esetben, ha az édesanya az irányadó időszakban (a gyermek születése napjától a megelőző év január 1-ig terjedő időszak) nem rendelkezik 180 napi tényleges keresettel.

Pl.: az édesanya első gyermekével fizetés nélküli szabadságon volt 2008. március 28-tól, aki után terhességi-gyermekágyi segélyben, majd 2010. március 28-ig gyermekgondozási díjban, majd gyermekgondozási segélyben részesült. Második gyermeke a gyermekgondozási segély folyósítása alatt, 2011. január 5-én született. (ebben az esetben kérni kell a gyermekgondozási segély folyósításának megszüntetését, s ezt követően lehet igényelni a terhességi-gyermekágyi segélyt)

Tekintettel arra, hogy az édesanya az irányadó időszakban (2010. január 5-től 2011. január 1-ig) nem rendelkezett 180 napi tényleges jövedelemmel, a terhességi-gyermekágyi segély naptári napi összegét a jogosultság kezdő napján érvényes minimálbér kétszerese harmincad részének figyelembevételével fogják megállapítani. Ebben az esetben azt vizsgálják, hogy a szerződés szerinti keresete eléri-e a minimálbér kétszeresének az összegét. Ha a szerződés szerinti kereset alacsonyabb, mint a minimálbér kétszerese, a terhességi-gyermekágyi segély alapja a szerződés szerinti kereset lesz. Ha azonban a szerződés szerinti kereset magasabb, mint a minimálbér kétszerese, a terhességi-gyermekágyi segély alapja a minimálbér kétszerese lesz.

Jogosult-e terhességi-gyermekágyi segélyre az a biztosított anya, aki a gyermeke után folyósított ellátás, pl. gyermekgondozási díj vagy gyermekgondozási segély folyósítása alatt várja második, vagy harmadik gyermekét?

Igen, amennyiben az édesanya a munkáltatójától fizetés nélküli szabadságban részesül, biztosítási jogviszonya fennáll, ezért a második illetőleg harmadik gyermek születése esetén is jogosult a terhességi-gyermekágyi segélyre.

Hogyan számítják ki a terhességi-gyermekágyi segély alapját, ha a második, gyermek az első gyermek után folyósított gyermekgondozási díj, vagy a gyermekgondozási segély folyósítása alatt születik?

A második gyermek születésekor is a már ismertett szabályok alapján járnak el. Azt vizsgálják, hogy a szülő az irányadó időszakban rendelkezik-e 180 napi tényleges keresettel. Amennyiben a szülő nem rendelkezik 180 napi tényleges keresettel, mert első gyermeke után gyermekgondozási díjban, vagy gyermekgondozási segélyben részesült, a terhességi-gyermekágyi segélyének összegét a minimálbér kétszerese harmincad részének figyelembevételével állapítják meg.

Vonnak-e járulékokat a terhességi-gyermekágyi segély összegéből?

A terhességi-gyermekágyi segély összegéből nyugdíj, illetve egészségbiztosítási járulékot nem, kizárólag személyi jövedelemadó előleget vonnak.

Ha az igényt késedelmesen nyújtják be, van-e lehetőség az ellátás visszamenőleges megállapítására?

A terhességi-gyermekágyi segély megállapítása iránti igény az igénybejelentés napjától visszamenőleg legfeljebb hat hónapra érvényesíthető. Az ellátást legkorábban az igénybejelentés napját megelőző 6. hónap első napjától lehet megállapítani.

A GYERMEKGONDOZÁSI DÍJ

Ki jogosult a gyermekgondozási díjra?

Gyermekgondozási díjra jogosult

- a biztosított szülő, ha a gyermekgondozási díj igénylését - a gyermeket szülő anyja esetén a szülést - megelőzően két éven belül 365 napon át biztosított volt,

- a terhességi-gyermekágyi segélyben részesült anya, akinek a biztosítási jogviszonya a terhességi-gyermekágyi segély igénybevétele alatt megszűnt, feltéve, hogy a terhességi-gyermekágyi segélyre való jogosultsága a biztosítási jogviszonyának fennállása alatt keletkezett és a szülést megelőzően két éven belül 365 napon át biztosított volt, és a gyermeket saját háztartásában neveli.

Ki minősül szülőnek?

- a vér szerinti, az örökbefogadó szülő,
- a szülővel együtt élő házastárs,

- a gyám, továbbá,
- az a személy, aki a saját háztartásában élő gyermeket örökbe kívánja fogadni, és az erre irányuló eljárás már folyamatban van.

A GYED-re való jogosultság szempontjából ki nem minősül szülőnek?

A GYED-re való jogosultság szempontjából nem tekinthető szülőnek a nevelőszülő és a helyettes szülő.

Az előzetes 365 nap biztosítási időbe a tényleges biztosításban töltött időn túl még milyen időtartamot lehet beszámítani?

Az előzetes 365 napi biztosítási időbe be kell számítani

- a biztosítás megszűnését követő baleseti táppénz idejét,
- a közép- vagy felsőfokú oktatási intézmény nappali tagozatán egy évnél hosszabb ideig folytatott tanulmány idejéből 180 napot,
- a rehabilitációs járadék, rehabilitációs ellátás folyósításának idejét.

A biztosítási idő beszámítására, mint arra a terhességi-gyermekágyi segélyre vonatkozó szabályoknál utaltunk, abban az esetben kerülhet sor, ha a szülő biztosítási jogviszonyban áll, de a szükséges biztosítási időt nem szerezte meg. Ebben az esetben a hiányzó szolgálati időt a fenti időtartamokkal lehet kiegészíteni.

Kérheti-e az egyéni vállalkozó is kérheti a GYED megállapítását?

Igen, az egyéni vállalkozó is biztosítottként minősül, ezért kérheti az ellátás megállapítását, ha nyilatkozik arról, hogy az ellátás folyósítása alatt vállalkozásában személyesen nem működik közre. Ebben az esetben az ellátás folyósítása alatt nem áll fenn az egyéni vállalkozót terhelő társadalombiztosítási, egészségbiztosítási és nyugdíjjáradék-fizetési kötelezettség.

Ha az anya biztosítási jogviszonya megszűnt, jogosult lehet-e a GYED-re?

Abban az esetben lehet az anya jogosult a GYED-re, ha terhességi-gyermekágyi segélyben részesült és a biztosítási jogviszonya a terhességi-gyermekágyi segély folyósítása alatt szűnt meg, de feltétel az is, hogy a terhességi-gyermekágyi segélyre való jogosultsága a biztosítási jogviszonyának fennállása alatt keletkezzen, és a szülést megelőzően két éven belül 365 napon át biztosított legyen.

Biztosításban töltött időnek számít a felsőoktatási intézményben folytatott tanulmányok időtartama?

A felsőoktatási intézményben folytatott tanulmányok időtartama nem minősül biztosításban töltött időnek, de az előzetes biztosítási időbe a közép- vagy felsőfokú oktatási intézmény nappali tagozatán egy évnél hosszabb ideig folytatott tanulmány idejéből 180 napot a megszerzett biztosítási időbe be lehet számítani. Ezt a szabályt alkalmazzák, ha pl. az anya a nappali tagozatú főiskola elvégzése után elhelyezkedik, s gyermeke születéséig 185 napig dolgozik. Ebben az esetben a hiányzó 180 napot a felsőoktatási intézményben eltöltött tanulmányok idejéből beszámítják.

Jogosult-e GYED-re az a szülő, aki az ellátás igénylése előtt gyermeknevelési támogatásban, ápolási díjban részesül?

- ha a szülő az újabb gyermek születésekor kizárólag gyermeknevelési támogatásban (GYET), ápolási díjban részesült, a gyermekgondozási díj megállapítását nem kérheti, mert azok folyósításának időtartama nem minősül biztosításban töltött időnek.
- ha azonban a GYET vagy az ápolási díj folyósítása alatt a szülő rész munkaidőben munkaviszonyban is állt, vagy otthonában folytatott kereső tevékenységet és ezáltal biztosítottá vált, kérheti a GYED megállapítását. (Természetesen ebben az esetben a GYET (ápolási díj) megszüntetését is kérni kell, mert a két ellátás együttesen nem folyósítható.)

Kérheti-e a gyermekgondozási díj megállapítását a rendszeres szociális segélyben, vagy foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülő szülő?

A rendszeres szociális segély, és a foglalkoztatást helyettesítő támogatás folyósításának időtartama nem minősül biztosításban töltött időnek, emiatt a szülő GYED-re nem jogosult. Gyermeke születése esetén kérnie kell az ellátások folyósításának megszüntetését, s ezt követően kérheti a gyermekgondozási segély megállapítását.

Ha az anya az egyik gyermekével gyermekgondozási segélyben részesül, az apa az újszülött gyermek után kérheti-e a gyermekgondozási díj megállapítását?

Nem. Ha a szülők a közös háztartásban élő gyermekek után egyidejűleg jogosultak lennének gyermekgondozási díjra, illetve gyermekgondozási segélyre, az ellátást választásuk szerint csak egy jogcímen és csak az egyik szülő részére lehet megállapítani.

Jogosult-e gyermekgondozási díjra az a biztosított anya, aki a gyermeke után folyósított ellátás, pl. gyermekgondozási díj vagy gyermekgondozási segély folyósítása alatt várja második, vagy harmadik gyermekét?

Igen, amennyiben az édesanya a munkáltatójától fizetés nélküli szabadságban részesül, biztosítási jogviszonya fennáll, ezért a második illetőleg harmadik gyermek születése esetén is jogosult a gyermekgondozási díjra.

A gyermekgondozási díj milyen időtartamra jár?

A gyermekgondozási díj legkorábban a terhességi-gyermekágyi segély, illetőleg az annak megfelelő időtartam (168 nap) lejártát követő naptól a gyermeket szülő anya esetében a szülést, egyéb esetben a jogosultságot megelőző 2 éven belül megszerzett biztosításban töltött napoknak megfelelő időtartamra, de legfeljebb a gyermek 2. életévének betöltéséig jár.

Milyen mértékű a gyermekgondozási díj?

A gyermekgondozási díj a naptári napi átlagkereset 70 százaléka, de legfeljebb havonta a mindenkori minimálbér kétszeresének 70 százaléka. (130.200,- Ft)

A gyermekgondozási díj alapjául szolgáló naptári napi átlagkeresetet a táppénzszabályok szerint kell megállapítani.

a) Főszabály szerint azt vizsgálják, hogy a szülő a gyermekgondozási díj igénylését megelőző évben rendelkezik-e 180 napi tényleges keresettel. Ha igen, a gyermekgondozási díjat a GYED igénylését megelőző évben elért átlagkereset alapján állapítják meg, az átlagkereset 70%-a, legfeljebb a minimálbér kétszerese lesz a GYED alapja.

b) Ha a szülő a szülést megelőző évben nem rendelkezett legalább 180 naptári napi jövedelemmel, azt vizsgálják, hogy a GYED igénylésének napjától az igénylést megelőző év január 1-ig rendelkezik-e 180 napi tényleges jövedelemmel. A 180 napi jövedelmet legfeljebb az igénybejelentés napjától az igénybejelentést megelőző év január 1-ig (irányadó időszak) lehet figyelembe venni, ha a biztosítási idő folyamatos. Ebben az esetben az irányadó időszakban elért átlagkereset 70%-a lesz a GYED alapja.

c) Ha a szülő a gyermekgondozási díj igénylésének napjától az azt megelőző év január 1-ig terjedő időtartam alatt a szükséges 180 naptári napi jövedelemmel nem rendelkezik, a GYED-et - az alábbiakban meghatározottak kivételével - a jogosultság kezdő napján érvényes minimálbér alapulvételével állapítják meg, kivéve, ha a szerződés szerinti vagy a tényleges jövedelme a minimálbért nem éri el.

d) Ha a szülőnek azért nem volt az a gyermekgondozási díj igénylésének napjától az azt megelőző év január 1-ig terjedő időtartam alatt figyelembe vehető jövedelme, mert táppénzben, terhességi-gyermekágyi segélyben, gyermekgondozási díjban részesült, a GYED naptári napi összegét a korábban folyósított ellátás alapját képező összeg figyelembevételével állapítják meg, ha az a minimálbérnél, vagy a tényleges, illetőleg szerződés szerinti keresetnél kedvezőbb.

Példák a gyermekgondozási díj alapjául szolgáló átlagkereset megállapítására:

A gyermekgondozási díj megállapítása az a) pontban írtak szerint:

Az édesanya 2007. február 5-től folyamatos munkaviszonyban áll. Gyermeke 2011. január 8-án született, aki után 168 napig terhességi-gyermekágyi segélyben részesült, majd igényelte a GYED megállapítását.

Tekintettel arra, hogy a gyermekgondozási díj igénylését megelőző évben (2010.) végig dolgozott, a gyermekgondozási díj alapját a 2010-ben elért átlagkeresete alapján számítják ki.

Ugyanezt a szabályt alkalmazzák abban az esetben is, ha az édesanya 2007. február 5-től folyamatosan munkaviszonyban áll, s gyermeke születéséig 2011. október 6-ig folyamatosan dolgozott. Az édesanya a terhességi-gyermekágyi segély lejártát követően, 2012-ben igényli a gyermekgondozási segély megállapítását. Ebben az esetben azt vizsgálják, hogy az édesanya 2011-ben rendelkezik-e 180 napi tényleges keresettel. Az édesanya 2010. október 5-ig folyamatosan dolgozott, ezért a 2011-ben elért átlagkeresete lesz a GYED alapja.

A gyermekgondozási díj megállapítása a b) pontban írtak szerint:

Az édesanya 2008-ban egész évben dolgozott, 2009. január 1-jétől 2009. július 31-ig álláskeresési járadékban részesült, majd 2009. augusztus 1-jétől határozatlan időtartamú munkaviszonyt létesített. Gyermeke 2010. május 30-án született. A terhességi-gyermekágyi segély folyósításának lejártát követően 2010. októberében igényli a gyermekgondozási díj megállapítását.

Tekintettel arra, hogy az édesanya 2009-ben nem rendelkezett 180 napi tényleges keresettel, mivel augusztus 1-től helyezkedett el, esetében azt vizsgálják, hogy 2010. október és 2009. január 1-je között rendelkezett-e 180 napi tényleges keresettel. Az álláskeresési járadék összege nem képezi a pénzbeli egészségbiztosítási járulék alapját, ezért annak összegét nem lehet figyelembe venni. Az anya 2009. augusztus 1-től 2010. május 29-ig rendelkezett keresettel, ezért az ebben az időszakban elért átlagkereset lesz a gyermekgondozási díj alapja.

A gyermekgondozási díj megállapítása a c) pontban írtak szerint:

Az édesanya 2009-ben egész évben dolgozott, 2010. január 1-jétől március 31-ig álláskeresési járadékban részesült. 2010. április 1-jétől határozatlan időtartamú munkaviszonyt létesített, munkabére 200.000,- Ft. Egészségi állapota miatt 2010. augusztus 15-től, gyermeke születéséig, 2010. október 25-dik táppénzben részesült. A terhességi-gyermekágyi segély lejártát követően, 2011. márciusában igényli a gyermekgondozási díj megállapítását.

Tekintettel arra, hogy 2011. márciusától 2010. január 1-ig nem rendelkezik 180 napi tényleges keresettel, a gyermekgondozási díjat a minimálbér alapján állapítják meg.

Az édesanya első gyermeke után terhességi-gyermekágyi segélyben, GYED-ben, majd 2010. január 5-től gyermekgondozási segélyben részesült. Második gyermeke 2011. január 2-án született. A szerződés szerinti keresete 250.000,- Ft. A terhességi-gyermekágyi segély lejártát követően 2011. júniusában igényli a gyermekgondozási segély megállapítását. Tekintettel arra, hogy 2011. júniusától 2010. január 1-ig nem rendelkezik 180 napi tényleges keresettel, a gyermekgondozási díjat a minimálbér alapulvételével lehet megállapítani.

A gyermekgondozási díj megállapítása a d) pontban írtak szerint:

Az édesanya első gyermekével fizetés nélküli szabadságon volt, aki után terhességi-gyermekágyi segélyben, 2010. december 31-ig gyermekgondozási díjban, majd a gyermek születéséig táppénzben részesült. Második gyermeke 2011. január 5-én született.

A GYED megállapítását a terhességi-gyermekágyi segély lejártát követően 2011. júniusában igényli. Ebben az esetben azt vizsgálják, hogy 2011. júniusától 2010. január 1-ig rendelkezik-e 180 napi tényleges keresettel. Az édesanya az irányadó időszakban a 180 napi tényleges jövedelmet azért nem szerezte meg, mert gyermekgondozási díjban részesült, ezért esetében a második gyermek után folyósított gyermekgondozási díj alapja azonos lesz az első gyermek után folyósított GYED alapjával.

Hogyan számítják ki a gyermekgondozási alapját, ha a második, gyermek az első gyermek után folyósított gyermekgondozási díj, vagy a gyermekgondozási segély folyósítása alatt születik?

A gyermekgondozási díjat a második illetőleg a harmadik gyermek születésekor is a fent ismertetett szabályok alapján állapítják meg. Azt vizsgálják, hogy a szülő az irányadó időszakban rendelkezett-e 180 napi tényleges keresettel.

A már említett d. pont szerint:: Ha a szülőnek azért nem volt az a gyermekgondozási díj igénylésének napjától az azt megelőző év január 1-ig terjedő időtartam alatt (irányadó időszak) figyelembe vehető jövedelme, mert táppénzben, terhességi-gyermekágyi segélyben, gyermekgondozási díjban részesült, a GYED naptári napi összegét a korábban folyósított ellátás alapját képező összeg figyelembevételével állapítják meg, ha az a minimálbérnél, vagy a tényleges, illetőleg szerződés szerinti keresetnél kedvezőbb

Ha azonban a szülőnek azért nem volt az a gyermekgondozási díj igénylésének napjától az azt megelőző év január 1-ig terjedő időtartam alatt (irányadó időszak) figyelembe vehető jövedelme, mert pl. gyermekgondozási segélyben részesült, a GYED alapját a jogosultság kezdő napján érvényes minimálbér alapulvételével állapítják meg, kivéve, ha a szerződés szerinti vagy a tényleges jövedelme a minimálbért nem éri el.

A folyósítás időtartama alatt felülvizsgálják-e a gyermekgondozási díj összegét?

A maximális összegben megállapított gyermekgondozási díj összegét minden év január 15-éig - hivatalból felülvizsgálják és a tárgyév érvényes összeghatár figyelembevételével január 1-jei időponttól újra megállapítják.

Terheli-e levonás a GYED összegét?

Igen. 10 % nyugdíjjárulékot és személyi jövedelemadó-előleget vonnak le.

Az anya megszakitja a GYED-et, munkaviszonyt létesít, majd mégis úgy dönt, hogy ismét GYED-et vesz igénybe. Változik-e ez esetben a GYED összege?

A GYED összege azonos lesz a korábban megállapított ellátás összegével, tehát a szülés utáni kereset nem változtatja annak mértékét.

Lehet-e a GYED mellett munkát végezni?

A gyermekgondozási díj folyósításának ideje alatt kereső tevékenységet nem lehet folytatni, még napi 4 órában sem.

Mikor nem jár a gyermekgondozási díj?

Nem jár a gyermekgondozási díj, ha

- a jogosult bármilyen jogviszonyban díjazás - ide nem értve a szerzői jog védelme alatt álló alkotásért járó díjazást - ellenében munkát végez, vagy hatósági engedélyhez kötött keresőtevékenységét személyesen folytatja;
- a jogosult - munkavégzés nélkül - megkapja teljes keresetét, ha a keresetét részben kapja meg, csak az elmaradt kereset után jár gyermekgondozási díj;
- a jogosult egyéb rendszeres pénzellátásban - ide nem értve az álláskeresési járadékot és segélyt, a vállalkozói és a munkanélküli járadékot, valamint az álláskeresést ösztönző juttatást – részesül,
- a gyermeket - a külön jogszabályban foglaltak szerint - ideiglenes hatállyal elhelyezték, átmeneti vagy tartós nevelésbe vették, továbbá ha harminc napot meghaladóan bentlakásos szociális intézményben helyezték el;
- a gyermeket napközbeni ellátást biztosító intézményben (bölcsőde, családi napközi, házi gyermekfelügyelet) helyezték el, ide nem értve a rehabilitációs, habilitációs foglalkozást nyújtó intézményi elhelyezést;
- a jogosult előzetes letartóztatásban van, vagy szabadságvesztés, elzárás büntetését tölti.

A 2009. szeptember 1-jén életbe lépett módosítás szerint az álláskeresési járadékban vagy álláskeresési segélyben, a vállalkozói és a munkanélküli járadékban, valamint az álláskeresést ösztönző juttatásban részesülő személy, amennyiben a feltételekkel rendelkezik, igényelheti a gyermekgondozási díj megállapítását.

A foglalkoztatás elősegítéséről és munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény rendelkezése szerint szüneteltetni kell a fenti ellátások folyósítását, ha az álláskereső a terhességi gyermekágyi segélyre, gyermekgondozási díjra, illetőleg gyermekgondozási segélyre való jogosultságának megállapítását jelenti be.

A GYED folyósítása alatt napi 5 órában bölcsődében el lehet-e helyezni a gyermeket?

A gyermekgondozási díj a gyermek otthoni ellátásához nyújt segítséget. A GYED folyósítása alatt a gyermeket nem lehet napközbeni ellátást biztosító intézményben (pl. bölcsőde) elhelyezni, kivéve a gyermek rehabilitációs, habilitációs foglalkoztatást nyújtó intézményi elhelyezését.

Hol kell igényelni az ellátást?

Az igénybejelentést a munkáltatóhoz, a kincstárhoz, a megyei kormányhivatal egészségbiztosítási szakigazgatási szervéhez (pl. egyéni vállalkozó) lehet benyújtani. Ugyanitt lehet az igénybejelentő nyomtatványhoz is hozzájutni.

Hol kell igényelni az ellátást, ha a munkáltatónál nem működik társadalombiztosítási kifizetőhely?

Ha a munkáltatónál nincs társadalombiztosítási kifizetőhely, a GYED-re illetve a terhességi-gyermekágyi segélyre vonatkozó igény elbírálásához a munkáltató kiállítja a „Foglalkoztatói Igazolás”-t és a biztosított által benyújtott igazolásokkal, igénybejelentővel együtt – három munkanapon belül – megküldi a székhelyre, telephelye szerint illetékes megyei kormányhivatal egészségbiztosítási szakigazgatási szerve részére.

A biztosítási időt az „Igazolvány a biztosítási jogviszonyról és az egészségbiztosítási ellátásokról” elnevezésű nyomtatvánnyal, az ellátás alapját képező jövedelmet pedig a „Jövedelemigazolás egészségbiztosítási ellátás megállapításához” elnevezésű nyomtatvánnyal kell igazolni, s csatolni kell a Foglalkoztatói Igazoláshoz.

Hol kell igényelni az ellátást, ha az anya biztosítási jogviszonya a terhességi-gyermekágyi segély folyósításának időtartama alatt szűnt meg?

A volt munkáltatóhoz kell az igényt benyújtani, és csatolni kell a biztosítás megszűnésekor kapott „Jövedelemigazolás az egészségbiztosítási ellátások megállapításához” elnevezésű nyomtatványt. A gyermekgondozási díjat a volt munkáltató fogja megállapítani, ha rendelkezik társadalombiztosítási kifizetőhellyel, illetve az igénybejelentőt a „Foglalkoztatói Igazolás”-sal és a „Jövedelemigazolással” együtt megküldi a székhelye telephelye szerint illetékes megyei kormányhivatal egészségbiztosítási szakigazgatási szerve részére.

Ha a biztosított munkáltatója jogutód nélkül megszűnt, az igényt a lakóhely szerint illetékes regionális egészségbiztosítási pénztárnál kell bejelenteni.

Hogyan történhet az igénybejelentés?

Személyesen, illetve postai úton is. Ha az igénybejelentés postai úton történik, úgy azt ajánlott küldeményként kell feladni, és a feladóvevényt meg kell őrizni.

Milyen iratokat kell benyújtani az ellátás megállapításához?

- a gyermek eredeti születési anyakönyvi kivonatát,
- a magánnyugdíjpénztár tagjának a záradékkal ellátott belépési nyilatkozatot,
- a biztosítás megszűnését követően igényelt ellátásnál az „Igazolvány az egészség-biztosítási ellátásokról” szóló igazolást,

- a gyermeket örökbefogadási szándékkal gondozó személy esetén az örökbefogadási eljárás megindításáról szóló igazolást,
- örökbefogadás esetén az örökbefogadásról szóló gyámhatósági határozatot, a gyermek új születési anyakönyvi kivonatát,
- gyám esetén a gyámkirendelő határozatot.

Mi a foglalkoztató feladata az igénybejelentés után?

- Ha a munkahelyen működik társadalombiztosítási kifizetőhely, az ellátást ott állapítják meg, és onnan folyósítják abban az esetben is, ha a szülőnek a terhességi-gyermekágyi segély folyósítása alatt szűnt meg a munkaviszonya.
- A munkáltató a foglalkoztatói igazolásokat két példányban köteles kiállítani és annak egy példányát öt évig megőrizni.

Hogyan történik az egyéni vállalkozó gyermekgondozási díjra vonatkozó igénybejelentése?

- Az egyéni vállalkozónak a GYED igénylésekor „Igénybejelentés” nyomtatványt kell kitölteni és két példányban közvetlenül a megyei kormányhivatal egészségbiztosítási szakigazgatási szervéhez személyesen vagy postai úton eljuttatni.
- A személyesen benyújtott igény esetén az egyik bejelentőlapot át kell adni a megyei kormányhivatal egészségbiztosítási szakigazgatási szerve részére, a másik igénybejelentő-lapon pedig igazoltatni kell az igény átvételét, és az átvételi példányt meg kell őrizni.
- Ha az igény bejelentése postai úton történik, úgy azt ajánlott küldeményként kell feladni, és a feladóvevényt az igénybejelentő-lap egy példányával együtt kell őrizni.

Ha az igényt késedelmesen nyújtják be, van-e lehetőség az ellátás visszamenőleges megállapítására?

A gyermekgondozási díj megállapítása iránti igény az igénybejelentés napjától visszamenőleg legfeljebb hat hónapra érvényesíthető. Az ellátást legkorábban az igénybejelentés napját megelőző 6. hónap első napjától lehet megállapítani.

A gyermekgondozási díjban részesülő milyen ténytet köteles bejelenteni a folyósító szervnek?

Ha

- a GYED folyósítása alatt újabb gyermeke születik,
- a GYED-re jogosító gyermek kikerül a háztartásból,
- a GYED-re jogosító gyermek napközbeni ellátásban (bölcsőde) részesül,
- a GYED-et igénybevevő ismét folytatja kereső tevékenységét.

Mit tehet a GYED-ben részesülő szülő, ha napi 4 órában dolgozni szeretne?

A gyermekgondozási díj folyósítása alatt kereső tevékenységet még napi 4 órában sem lehet folytatni. Azonban a szülő a gyermek egy éves kora után kérheti a gyermekgondozási díj megszüntetését, és ezt követően igényelheti a gyermekgondozási segélyt, mivel a GYES folyósítása mellett a gyermek egy éves kora után heti 30 órában lehet kereső tevékenységet folytatni, vagy otthonában időbeli korlátozás nélkül.

A GYERMEK UTÁN JÁRÓ SZABADSÁG

Mikor köteles a munkáltató fizetés nélküli szabadságot biztosítani a szülőknek?

- a gyermek 3. életéve betöltéséig a gyermek gondozása céljából;
- a gyermek 10. életéve betöltéséig a gyermekgondozási segély folyósításának időtartama alatt, feltéve, hogy a munkavállaló a gyermeket otthonában gondozza,
- a gyermek 12. életéve betöltéséig a gyermek betegsége esetén, az otthoni ápolás érdekében.

A GYERMEK UTÁN JÁRÓ PÓTSZABADSÁG

Jár-e pótszabadság a gyermek után?

Igen, a gyermek születésének évétől, annak az évnek a végéig, amikor a gyermek a 16. életévét betölti, a következők szerint:

- egy gyermek után kettő,

- két gyermek után négy,
- kettőnél több gyermek után összesen hét nap pótszabadság illeti meg a szülőt.

Melyik szülő veheti igénybe a gyermek(ek) után járó pótszabadságot?

A gyermek után járó pótszabadság mindkét szülőt megilleti, pl. egy gyermek nevelése esetén mindkét szülő 2-2 nap pótszabadságra jogosult.

GYERMEKE SZÜLETÉSEKOR AZ APÁNAK JÁRÓ MUNKAI DŐ-KEDVEZMÉNY

Gyermeke születésekor jár-e az apának munkaidő-kedvezmény?

Igen, gyermeke születésekor öt munkanap munkaidő-kedvezmény illeti meg az apát, melyet legkésőbb a szülést követő második hónap végéig kérésének időpontban köteles a munkáltató kiadni. Ha a családban ikergyermekek születnek, ebben az esetben is 5 munkanap munkaidő-kedvezmény illeti meg az apát.

A kedvezmény abban az esetben is megilleti az apát, ha gyermeke halva születik, vagy meghal.

A munkaidő-kedvezmény tartamára távolléti díj jár.

Milyen iratot kell benyújtani, a szabadság kiadásához?

A munkavállaló a munkáltatójának a munkaidő-kedvezmény igényléséhez bemutatja a gyermek születési anyakönyvi kivonat, illetve halva született gyermek esetén a halott-vizsgálati bizonyítvány eredeti példányát, és írásban nyilatkozik arról, hogy szülői felügyeletet gyakorló vér szerinti vagy örökbefogadó apa, ezt a jogát nem szünetelteti, nem szüntette meg.

A munkáltatónak milyen nyilvántartási kötelezettsége van?

A munkáltató a munkaidő-kedvezmény igénybevételéről olyan nyilvántartást vezet, amely tartalmazza az igénybe vevő nevét, a ténylegesen igénybe vett napok számát, időpontját, a távolléti díj kiszámításának módját, összegét és a számított közterheket. A nyilvántartás mellékleteként a nyilatkozat és anyakönyvi kivonat, valamint a halott-vizsgálati bizonyítvány fénymásolatának megőrzése a számviteli bizonylatokra vonatkozó előírások figyelembevételével a munkáltató feladata.

CSALÁDI KEDVEZMÉNY

Ki jogosult a családi kedvezmény érvényesítésére?

- az a magánszemély, aki gyermekére tekintettel a családok támogatásáról szóló törvény szerint családi pótlékra jogosult,
- a várandós nő és vele közös háztartásban élő házastársa;
- a családi pótlékra saját jogán jogosult gyermek (személy);
- a rokkantsági járadékban részesülő magánszemély.

A családi pótlékra saját jogán jogosult, valamint a rokkantsági járadékban részesülő személy saját maga jogosult a kedvezmény érvényesítésére vagy a vele közös háztartásban élő magánszemélyek közül egy – a döntésük szerinti – minősül jogosultnak.

Ki nem veheti igénybe a családi kedvezményt?

Az a magánszemély, aki a családi pótlékot

- vagyonekezelői joggal felruházott gyámként,
- vagyonekezelő eseti gondnokként a gyermekotthonban, a javítóintézetben nevelt vagy a büntetés-végrehajtási intézetben lévő, gyermekvédelmi gondoskodás alatt álló gyermekekre (személyre) tekintettel,
- szociális intézmény vezetőjeként, az intézményben elhelyezett gyermekekre (személyre) tekintettel kapja.

Ki után jár a családi kedvezmény?

A családi kedvezmény a kedvezményezett eltartott után jár.

Kit tekintünk kedvezményezett eltartottnak?

Kedvezményezett eltartott

- az, akire tekintettel a családok támogatásáról szóló törvény szerint családi pótlékra jogosult,

- a magzat a várandósság időszakában (fogantatásának 91. napjától megszületéséig),
- az, aki a családi pótlékra saját jogán jogosult,
- a rokkantsági járadékban részesülő magánszemély.

Milyen mértékű a családi kedvezmény, s hogy állapítják meg a kedvezmény összegét?

A korábbi évek gyakorlatától eltérően a családi kedvezmény nem a fizetendő adó összegét, hanem az adóelőleg megállapítását megelőzően, a magánszemély összevont adóalapját csökkenti. (Az összevont adóalap a nem önálló tevékenységből - pl. munkaviszonyból -, az önálló tevékenységből - pl. megbízási jogviszonyból - származó jövedelmek, valamint az Szja tv. szerinti egyéb jövedelmek adóalap-kiegészítéssel növelt összege, azaz az említett jövedelmek összegének 1,27-szerese.)

A családi kedvezmény – az eltartottak lélekszámától függően – kedvezményezett eltartottanként és jogosultsági hónaponként

- egy és kettő eltartott esetén 62.500,- forint,
- három és minden további eltartott esetén 206.250,- forint levonást jelent az adóalapból.

A kedvezmény érvényesítésével egy-két gyermek esetén gyermekenként 10.000,- forinttal, három vagy több gyermek esetén gyermekenként 33.000,- forinttal csökkenhet a fizetendő adó.

Mitől függ a családi kedvezmény mértéke?

A családi kedvezmény mértéke az eltartottak számától függ.

A családi kedvezmény érvényesíthető mértékének megállapítása szempontjából kit tekintünk eltartottnak?

Eltartott

- a kedvezményezett eltartott,
- az, aki a családok támogatásáról szóló törvény szerint a családi pótlék összegének megállapítása szempontjából figyelembe vehető.

A családi pótlék összegének megállapítása szempontjából azt a vér szerinti, örökbe fogadott vagy nevelt gyermeket kell figyelembe venni, aki az igénylő háztartásában él és

- akire tekintettel a szülő, a nevelőszülő, a hivatásos nevelőszülő, a gyám családi pótlékra jogosult,
- aki közoktatási intézmény tanulója (jellemzően a 20. életévüket betöltött tanulók, akikre családi pótlékot már nem folyósítanak) vagy felsőoktatási intézményben első felsőfokú szakképzésben, első alapképzésben, első mesterképzésben vagy első egységes, osztatlan képzésben részt vevő hallgató és rendszeres jövedelemmel nem rendelkezik,
- aki a családi pótlékra saját jogán jogosult; vagy
- aki fogyatékosként szociális intézményi ellátásban részesül, feltéve, hogy őt a gyámhivatal nem vette átmeneti vagy tartós nevelésbe, és a családi pótlékot igénylő - a kormányrendeletben foglaltak szerint - vele kapcsolatot tart fenn.

Hogyan történik a családi kedvezmény mértékének megállapítása?

A családi kedvezmény megállapítása során megvizsgálják, hogy a jogosult családjában hány kedvezményezett, s hány, a családi pótlék összegének megállapítása szempontjából beszámítható gyermek él.

Például, ha a családban három gyermeket nevelnek, egy gyermek után folyósítanak családi pótlékot, a két nagyobb gyermek főiskolás, akkor ebben az esetben a család háromgyermekes családnak minősül, de csak egy gyermek után (aki után folyósítják a családi pótlékot) csökkenthető az adóalap a háromgyermekesekre megállapított mértékkel, 206.250,- forinttal, vagyis a család 33.000,- forinttal kevesebb adót fizet.

A családi kedvezmény érvényesítése szempontjából mi minősül jogosultsági hónapnak?

Jogosultsági hónap az a hónap

- amelyre tekintettel a családi pótlékra jogosult,
- amelyre tekintettel a rokkantsági járadékot folyósítják,
- amelyben a várandósság orvosi igazolása alapján a jogosultság legalább egy napig fennáll, kivéve azt a hónapot, amikor a megszületett gyermek után a családi pótlékra való jogosultság megnyílik.

A szülők megoszthatják-e a családi kedvezményt?

Igen, a családi kedvezményt az érvényesíthető összeg vagy a kedvezményezett eltartottak megosztásával a jogosultak közösen is érvényesíthetik, illetve a velük közös háztartásban élő házastárssal, élettárssal megoszthatják.

A családi kedvezmény megosztott érvényesítését a jogosultak már az adóelőleget megállapító munkáltatótól is kérhetik, ha az erről közös nyilatkozatot tesznek. (Az élettársak év közben csak a közös gyermekekre tekintettel járó

családi kedvezményt oszthatják meg, a magzat és az élettárs gyermeke után járó kedvezményt csak az adóbevallásban, munkáltatói adó-megállapításban vehetik megosztottan figyelembe.)

Melyek a családi kedvezmény érvényesítésének feltételei?

A családi kedvezmény érvényesítésének feltétele a magánszemély adóelőleg-levonáshoz, adóbevalláshoz vagy munkáltatói adó- megállapításhoz tett írásbeli nyilatkozata

- a jogosultságáról, magzat esetében a várandósságról,
- a családi kedvezmény megosztása esetén a megosztásról, amelyen fel kell tüntetnie – a magzat kivételével – minden eltartott (kedvezményezett eltartott) adóazonosító jelét, ennek hiányában természetes személyazonosító adatait, lakcímét, megosztás esetén a másik fél adóazonosító jelét is.
- a nyilatkozat a soron következő havi bérkifizetést megelőzően bármikor megtehető
- visszamenőlegesen, év közben a kedvezményt érvényesíteni nem lehet.

	Adóalap-kedvezmény	Adókedvezmény
Legfeljebb két eltartott esetén		
1 gyermek után	62 500	10 000
2 gyermek után	125 000	20 000
Legalább három eltartott esetén		
1 gyermek után	206 250	33 000
2 gyermek után	412 500	66 000
3 gyermek után	618 750	99 000

Forrás: NEFMI Tájékoztató a gyermekek után járó ellátásokról